

BAŞARILI BİR İŞGÜCÜ DENETİMİNİN ŞARTLARI

Prof.Dr.M.Celâleddin ATAMANALP(*)

İşletmelerde üretimin insan faktörünü teşkil eden işgücünün sevk ve idaresiyle kontrol ve denetiminde başarı sağlayabilmek için bir kısım şartların tahakkuk ettirilmiş olması gerekir. Bu bakımdan herşeyden önce işgücü ve işçilik kontrolünün başlıca iki yönünü bilmek lazımdır. Bunlar:

- 1) İşçilik Kontrolünün Beşeri Yönü,
- 2) İşçilik Kontrolünün Fiziki Yönüdür.

1- İşçilik Kontrol ve Denetiminin Beşeri Yönü

Hertürlü işletmenin varlığı, faaliyetini sürdürmesi, başarısı veya başarısızlığı insan faktörüne dayanır. Sanayileşme ve makineleşme ne kadar gelişirse gelişsin, her bir teşebbüs mutlaka fikri ve bedeni insan gücüne muhtaçtır. İnsan faktörü, işletmelerin adeta beyni ve kalbi mesafesindedir. İnsansız bir faaliyet ve hareket düşünülemez. Dünyayı robotlar bile idare etsen, onları da yapacak yine insandır. Bu bakımdan işletmelerin her türlü fonksiyonlarının temelinde insan vardır. Nitekim bir sanayi işletmesinde üretim için gerekli madde ve malzeme ihtiyaçlarının tesbiti, tedariki, depolanması, üritime verilmesi, üretim işlemleri, imalâtı, biten malların mamûl ambarına intikali ve nihayet satışı hep insan faktörüne dayanır.

İşletme yönetimi elemanları; satınalma personeli, stok ve muhafaza görevlileri, üretim işçileri, ustabaşı, kontrol ve mühendisler, satış personeli ve nihayet tüm işletme faaliyetleri ile hesap ve kayıtlarını tutanlar insanlardır. Bütün bu işleri gören, sevk ve idare edenler; ücret, maaş, işçilik adları altında işletmeden emeklerinin karşılıklarını alırlar. Konumuzu teşkil eden üretim işçileri ve işçilikleri de işletmedeki bütün bu beşeri faaliyetlerin bir parçasını oluşturur. Bu bakımdan personel ve işçilik kontrol ve denetimi çok geniş bir çerçeve içinde cereyan etmektedir.

2- İşgücü Kontrol ve Denetiminin Fiziki Yönü

Plânlama, kontrol ve karar işlemlerinde işletme yönetimine yardımcı olabilme de, üretim faaliyetlerinde etkinliğin ve işçilik veriminin artırılmasında aşağıdaki faktörler tümüyle büyük rol oynarlar.

(*) Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi.